gemeente Brunssum

Raadsvoorstel
Collegeverg. d.d. : 7 juni 2022
Registratiekenmerk : 202208159
Gemeentebladnr. : 2022/11
Afdeling opsteller : Bestuurszaken
Naam opsteller : Chantal Bocken
Bereikbaar onder : chantal.bocken@brunssum.nl
Portefeuillehouder : Wilma Rijt, van der
Raadsvergadering d.d. : 12 juli 2022
Uiterlijke datum : n.v.t.
Motivatie datum: n.v.t.

Aan de raad,

1. **Onderwerp**

Verordening gemeentelijke onderscheidingen gemeente Brunssum 2022

2. **Uitgangssituatie (WAAROM?)**

a. Aanleiding

De huidige verordening op het gemeentelijke decoratiestelsel dateert van 2012. Doel van het gemeentelijk decoratiestelsel is om mensen te onderscheiden die zich op bijzondere wijze hebben ingezet voor Brunssum. Het gemeentelijk decoratiestelsel is een aanvulling op het stelsel van koninklijke onderscheidingen. Het huidige Brunssums decoratiestelsel kent drie gemeentelijke onderscheidingen: de erepenning, de plaquette en het ereburgerschap.

b. Huidige situatie/probleemstelling

<u>Huidige criteria niet flexibel</u>

De criteria om in aanmerking te komen voor een gemeentelijke onderscheiding blijken in de praktijk te star en niet flexibel te zijn. Om in aanmerking te komen voor de erepenning of een plaquette is een vereiste respectievelijk een 25- of 40-jarig lidmaatschap van een vereniging in combinatie met 12,5 jaar een bestuursfunctie te hebben bekleed of een bijzondere prestatie zoals een wereldkampioenschap. De huidige criteria leiden ertoe dat mensen die zich op een bijzonder wijze hebben ingezet voor Brunssum, niet in aanmerking komen voor een gemeentelijke onderscheiding.

<u>Status bronzen discus en gemeentespeld</u>

Verder worden naast de drie gemeentelijke onderscheidingen de bronzen discus en de gemeentespeld uitgereikt. De status van beide is niet helder. Het is niet duidelijk of de bronzen discus en de gemeentespeld vallen onder het gemeentelijk decoratiestelsel of onder het extern representatiebeleid. Beide zijn op dit moment niet opgenomen in het gemeentelijk decoratiestelsel of het externe representatiebeleid. Transparante en objectieve criteria om in aanmerking te komen voor de bronzen discus of de gemeentespeld ontbreken daarom. Wel bestaat een concept richtlijn voor intern gebruik voor het uitreiken van de bronzen discus. Deze richtlijn is echter nimmer vastgesteld. Traditiegetrouw wordt de bronzen discus uitgereikt aan vertrekkende JFC-generaals.

3. **Gewenste situatie (WAT?**

a. Wat willen we bereiken?

Een transparant gemeentelijk decoratiestelsel

b. Kaders

Artikel 147 Gemeentewet
Nota externe representatie gemeente Brunssum 2020

c. Argumenten en overwegingen

<u>Drie gemeentelijke onderscheidingen</u>

De voorliggende concept verordening gaat uit van de drie bestaande gemeentelijke onderscheidingen: de erepenning, de plaquette en het ereburgerschap. Er is voor gekozen om het aantal gemeentelijke onderscheidingen niet uit te breiden. Dit om een wildgroei aan onderscheidingen te voorkomen en zo het decoratiestelsel overzichtelijk en transparant te houden. De bronzen discus en gemeentespeld laten we niet landen in het gemeentelijke decoratiestelsel, maar in het extern representatiebeleid. Dit zal later in dit raadsvoorstel worden toegelicht.

Criteria gemeentelijke onderscheiding

De criteria om in aanmerking te komen voor een erepenning, de plaquette en het ereburgerschap zijn herschreven. Uit de nieuwe criteria blijkt enerzijds duidelijk de hiërarchie tussen de verschillende onderscheidingen en anderzijds zijn de voorwaarden flexibeler waardoor ze in de praktijk beter toepasbaar zijn. Door de nieuwe criteria ontstaat meer flexibiliteit in het toekennen van de juiste onderscheiding voor de juiste verdiensten. Hiermee wordt het eigenlijke doel van het decoratiestelsel - het tonen van waardering voor bijzondere vormen van burgerschap en burgerzin en daarmee het versterken van het sociale weefsel van onze gemeenschap - beter gewaarborgd. Per onderscheiding worden hieronder de criteria voor toekenning kort toegelicht.

Erepenning

De erepenning kan worden toegekend aan natuurlijke personen, die zich op een bijzondere wijze maatschappelijk verdienstelijk hebben gemaakt en daarmee een wezenlijke bijdrage hebben geleverd aan de lokale gemeenschapszin, door het tonen van een onderscheidende blijk van nabuurschap of van onbaatzuchtigheid, of door het leveren van culturele, sportieve of maatschappelijke prestaties die anderen inspireren en de gemeenschap met trots en verbondenheid vervullen. Het college besluit over de toekenning van de erepenning.

Plaquette

De plaquette is bestemd voor natuurlijke personen, die zich langdurig én vrijwillig én op sterk onderscheidende wijze hebben ingezet voor het verenigingsleven. Hierbij is niet enkel minimaal een 25-jarig lidmaatschap een vereiste, maar tevens de wijze waarop een actieve rol binnen deze vereniging is ingevuld, zodanig dat deze door aard, inzet, intensiteit en/of veelzijdigheid sterk onderscheidend is, en daarmee een voorbeeld vormt voor de andere leden. Het college besluit over de toekenning van de plaquette.

Ereburgerschap

Het ereburgerschap is voorbehouden aan zeer bijzondere gevallen. Het is een blijk van uitzonderlijke waardering, erkentelijkheid en dankbaarheid van personen, die op een zeer uitzonderlijke en onnavolgbare wijze de Brunssumse samenleving hebben gediend, zodanig dat hiervan een voorbeeldfunctie uitgaat die de beste krachten in de volle breedte van onze samenleving heeft weten te mobiliseren en krachtig, blijvend bijdraagt aan het uitdragen van de Brunssumse waarden. De raad besluit over de toekenning van het ereburgerschap op voorstel van het college. Vooraf hoort het college het presidium over een eventuele toekenning van het ereburgerschap.

Waarborgen

De nieuwe criteria leiden weliswaar tot meer flexibiliteit, maar zouden tot willekeur kunnen leiden omdat een strak omlijnd kader voor toekenning ontbreekt. Om het risico van willekeur zoveel mogelijk te beperken is het van belang dat aan iedere toekenning een goed gemotiveerd ambtelijk opgesteld bestuurlijk behandelvoorstel ten grondslag ligt. Eind 2023 wordt ambtelijk geëvalueerd of het nieuwe decoratiestelsel inderdaad heeft geleid tot meer flexibiliteit in het toekennen van de juiste onderscheiding voor de juiste verdiensten en niet heeft geleid tot meer willekeur. Uw raad wordt van de resultaten van de evaluatie op de hoogte gesteld.

Bronzen discus en gemeentespeld

Geadviseerd wordt de bronzen discus en gemeentespeld niet te laten landen in het decoratiestelsel, maar in het extern representatiebeleid. Dit wordt hieronder nader toegelicht.

Bronzen discus

Bij de herziening van het decoratiestelsel in 2008 is ervoor gekozen de bronzen discus niet op te nemen in het decoratiestelsel. Reden daarvan was dat de bronzen discus niet meer te bestellen is. Omdat er destijds nog een voorraad van circa dertig bronzen discussen was, is een interne (niet vastgestelde) richtlijn toekenning bronzen discus opgesteld. Doel van de richtlijn was om criteria vast te leggen voor toekenning van de bronzen discus. De bronzen discus zou worden uitgereikt totdat de voorraad op was. Er is sprake van een uitsterfconstructie. In de praktijk wordt de bronzen discus traditiegetrouw uitgereikt aan vertrekkende JFC-generaals.

Geadviseerd wordt deze uitsterfconstructie voort te zetten en een richtlijn voor toekenning van de bronzen discus vast te stellen. Daarbij wordt geadviseerd de bronzen discus enkel toe te kennen aan vertrekkende JFC-generaals. Zo wordt het meest efficiënt met de bestaande voorraad van zestien discussen omgegaan en wordt eer gedaan aan de bestaande traditie.

Wat betreft de status van de bronzen discus, lijkt de bronzen discus meer raakvlakken te hebben met een representatiegeschenk, dan met een gemeentelijke onderscheiding. Zo wordt de bronzen discus uitgereikt zonder draagspeld en zonder oorkonde met vermelding van de gronden voor toekenning. Bij de toekenning van de erepenning, plaquette en het ereburgerschap hoort wel een draagspeld en oorkonde.

Een representatiegeschenk is een geschenk dat meestal duurder is en bij speciale gelegenheden wordt gegeven als blijk van waardering aan de ontvanger. Representatiegeschenken zijn onderdeel van de Nota externe representatie gemeente Brunssum 2020. Het voorstel is om de richtlijn voor toekenning van de bronzen discus een aanvulling te laten zijn op het huidige externe representatiebeleid. Het opstellen van representatiebeleid is een collegebevoegdheid. Dit betekent dat het college bevoegd is om de richtlijn voor toekenning van de bronzen discus vast te stellen.

Gemeentespeld
Ook voor de gemeentespeld wordt geadviseerd deze te laten landen in het huidige externe representatiebeleid als een representatiegeschenk. Het externe representatiebeleid biedt deze ruimte. De waarde van de gemeentespeld is € 17,50. Daarmee valt de gemeentespeld in categorie IV (Representatiegeschenken tot en met € 25,00). De gemeentespeld kan worden uitgereikt bij een jubileum, huldiging of afscheid met inachtneming van de voorwaarden van het externe representatiebeleid.

Afgeraden wordt de gemeentespeld te laten landen in het decoratiestelsel. Door het opnemen van de gemeentespeld in het decoratiestelsel verlaag je de instap om in aanmerking te komen voor een gemeentelijke onderscheiding dusdanig, dat dit afbreuk doet aan de waarde van een gemeentelijke onderscheiding

d. Opties en keuze
Uw raad is bevoegd om te komen tot een andere weging van de criteria voor toekenning van een gemeentelijke onderscheiding. Dit wordt echter afgeraden, omdat de huidige criteria het meest bijdragen aan het doel van de herziening: meer flexibiliteit in het toekennen van de juiste onderscheiding voor de juiste verdiensten, waarmee het eigenlijke doel van het decoratiestelsel - het tonen van waardering voor bijzondere vormen van burgerschap en burgerzin en daarmee het versterken van het sociale weefsel van onze gemeenschap - beter gewaarborgd wordt

Het college van burgemeester en wethouders,

Burgemeester

Secretaris

gemeente Brunssum

Raadsbesluit

Gemeentebladnr. : 2022/11
Afdeling : Bestuurszaken
Registratiekenmerk : 202208159

De raad van de gemeente Brunssum gemeentebladnummer 2022/11;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 7 juni 2022, afdeling Bestuurszaken ;

Besluit:

1. de Verordening gemeentelijke onderscheidingen gemeente Brunssum 2022 vast te stellen; en
2. de Verordening op het gemeentelijk decoratiestelsel 2012 gelijktijdig in te trekken.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 12 juli 2022

De Raad vernoemd,

Voorzitter Griffier

Verordening gemeentelijke onderscheidingen gemeente Brunssum 2022

Verordening gemeentelijke onderscheidingen gemeente Brunssum 2022

De Raad van de gemeente Brunssum gemeentebladnummer 2022/11;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 7 juni 2022, afdeling Bestuurszaken;

gelet op het bepaalde in artikel 147 Gemeentewet;

Besluit vast te stellen:

"**VERORDENING GEMEENTELIJKE ONDERSCHEIDINGEN GEMEENTE BRUNSSUM 2022**"

HOOFDSTUK 1: Algemene bepalingen

Artikel 1. Algemene bepalingen

1. De gemeente Brunssum kent drie gemeentelijke onderscheidingen:
   - de erepenning;
   - de plaquette; en
   - het ereburgerschap (gouden eremedaille).

2. Aan zowel ingezetenen als niet ingezetenen van de gemeente Brunssum kan een gemeentelijke onderscheiding worden toegekend.

3. Een gemeentelijke onderscheiding kan worden toegekend voor verdiensten op het gebied van kunst, cultuur, sport, recreatie, sociaal-maatschappelijk leven, onderwijs, gezondheidszorg, economie, bedrijfsleven, bestuur, milieu, natuur, leefomgeving en toerisme.

4. Een gemeentelijke onderscheiding kan ook postuum worden toegekend.

Artikel 2. Vormgeving

Het college van burgemeester en wethouders bepaalt de vormgeving, uitvoering en afmetingen van de gemeentelijke onderscheidingen en de bijbehorende versierselen.

Artikel 3. Register

1. Het college van burgemeester en wethouders maakt van iedere toekenning van een gemeentelijke onderscheiding een aantekening in een register.

2. In het register worden mede vermeld de bijzonderheden die geleid hebben tot de toekenning.

HOOFDSTUK 2: De gemeentelijke onderscheidingen

Artikel 4. De erepenning

1. De erepenning kan worden toegekend aan natuurlijke personen als blijk van waardering en erkentelijkheid jegens hen die zich op een bijzondere wijze maatschappelijk verdienstelijk hebben gemaakt en daarmee een wezenlijke bijdrage hebben geleverd aan de lokale

gemeenschapszin, door het tonen van een onderscheidende blijk van nabuurschap of van onbaatzuchtigheid, of door het leveren van culturele, sportieve of maatschappelijke prestaties die anderen inspireren en de gemeenschap met trots en verbondenheid vervullen.

2. Het college van burgemeester en wethouders besluit over het toekennen van de erepenning.

3. Huldiging vanwege de toekenning van de erepenning geschiedt tijdens een door het college van burgemeester en wethouders als passend beoordeelde gelegenheid.

4. Aan de erepenning van de gemeente Brunssum zijn een legpenning en draagspeld verbonden.

5. Bij de uitreiking wordt aan de ontvanger van de erepenning tevens een oorkonde overhandigd, waarop de gronden vermeld staan, die hebben geleid tot het toekennen van de onderscheiding.

Artikel 5. De plaquette

1. De plaquette kan worden toegekend aan natuurlijke personen als blijk van waardering en erkentelijkheid jegens hen die zich hebben onderscheiden door het langdurig vervullen van vrijwilligerstaken voor het verenigingsleven, waarbij niet enkel een 25-jarig lidmaatschap (of langer) van een vereniging maatstaf is voor toekenning, maar tevens de wijze waarop een actieve rol binnen deze vereniging is ingevuld, zodanig dat deze door aard, inzet, intensiteit en/of veelzijdigheid sterk onderscheidend is, en daarmee een voorbeeld vormt voor de andere leden.

2. Het college van burgemeester en wethouders besluit over het toekennen van de plaquette.

3. Huldiging vanwege de toekenning van de plaquette geschiedt tijdens een door het college van burgemeester en wethouders als passend beoordeelde gelegenheid.

4. De plaquette is een bronzen legpenning met draagspeld.

5. Bij de uitreiking wordt aan de ontvanger van de plaquette tevens een oorkonde overhandigd, waarop de gronden vermeld staan, die hebben geleid tot het toekennen van de onderscheiding.

Artikel 6. Het ereburgerschap

1. Het ereburgerschap kan worden toegekend aan natuurlijke personen als blijk van uitzonderlijke waardering, erkentelijkheid en dankbaarheid jegens hen, die op een zeer uitzonderlijke en onnavolgbare wijze de Brunssumse samenleving hebben gediend, zodanig dat hiervan een voorbeeldfunctie uitgaat die de beste krachten in de volle breedte van onze samenleving heeft weten te mobiliseren en krachtig, blijvend bijdraagt aan het uitdragen van de Brunssumse waarden. Met het verlenen van het ereburgerschap eert de gemeente uitzonderlijk talent, uitzonderlijke moed, uitzonderlijke inzet, en/of uitzonderlijke onbaatzuchtigheid die wordt ingezet of opgebracht ter vereniging, verheffing en verrijking van de gehele gemeenschap.

2. De raad besluit op voorstel van burgemeester en wethouders tijdens een besloten raadsvergadering over het toekennen van het ereburgerschap.

3. Voordat een voorstel tot toekenning tot het ereburgerschap wordt gedaan, hoort het college van burgemeester en wethouders daarover het presidium van de raad.

4. De bevoegdheid tot toekenning van het ereburgerschap kan niet worden gemandateerd.

5. Huldiging vanwege de toekenning van het ereburgerschap geschiedt bij een passende gelegenheid, waarvoor het college een voorstel aan de raad voorlegt.

6. Aan het ereburgerschap van de gemeente Brunssum is een gouden eremedaille met een draagspeld verbonden.

7. Bij de uitreiking wordt aan de ontvanger van het ereburgerschap tevens een oorkonde overhandigd, waarop de gronden vermeld staan, die hebben geleid tot het toekennen van de onderscheiding.

HOOFDSTUK 3: Slotbepalingen

Artikel 7. Intrekken gemeentelijke onderscheiding

1. Als zeer bijzondere omstandigheden daartoe aanleiding geven kan het college van burgemeester en wethouders besluiten haar besluit tot toekenning van de erepenning of de plaquette in te trekken.

2. Als zeer bijzondere omstandigheden daartoe aanleiding geven kan de raad op voorstel van het college van burgemeester en wethouders besluiten haar besluit tot toekenning van het ereburgerschap in te trekken.

3. Het besluit tot intrekking wordt schriftelijk aan de betrokkene medegedeeld, met vermelding van de beweegredenen. Daarbij wordt tevens verzocht de toegekende onderscheiding, inclusief de bijbehorende versierselen, te retourneren aan college of raad.

4. Tegen een besluit tot intrekking kan geen bezwaar worden gemaakt.

5. In het register genoemd in artikel 3 van deze Verordening wordt een aantekening gemaakt van het besluit tot intrekking van de toekenning van de gemeentelijke onderscheiding met vermelding van de beweegredenen.

Artikel 8. Geen rechten en/of verplichtingen

Aan de toekenning van de erepenning, de plaquette of het ereburgerschap zijn geen andere rechten en/of verplichtingen verbonden dan vermeld in deze verordening.

Artikel 9. Hardheidsclausule

In gevallen waarin deze verordening niet voorziet beslist het college respectievelijk de raad.

Artikel 10. Inwerkingtreding en overgangsrecht

1. Deze verordening kan worden aangehaald als: "Verordening gemeentelijke onderscheidingen van de gemeente Brunssum 2022".

2. Deze verordening treedt in werking op de eerste dag na die waarop zij is bekend gemaakt

3. Zodra deze verordening in werking is getreden, wordt de "Verordening op het gemeentelijk decoratiestelsel 2012" d.d. 1 juli 2012 ingetrokken.

4. Het intrekken van de in het derde lid genoemde verordening brengt geen wijziging in de eerder op basis van die verordening genomen besluiten en in de toegekende gemeentelijke onderscheidingen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 12 juli 2022,

De Raad voornoemd,

voorzitter,

griffier.

Toelichting op de "Verordening gemeentelijke onderscheidingen gemeente Brunssum 2022"

1. De verordening biedt de mogelijkheid mensen met grote verdiensten voor de lokale samenleving met een gemeentelijke onderscheiding te eren. Het gemeentelijk stelsel staat naast het stelsel van koninklijke onderscheidingen en vormt daarop een aanvulling.

2. Omdat in de oude verordening een te restrictieve omschrijving was gegeven van de gronden voor toekenning (bijvoorbeeld: minimaal 40 jaar lidmaatschap van een vereniging waarvan 12,5 jaar een bestuursfunctie) is nu gekozen voor een verbreding van de gronden (artikel 4,5 en 6). De criteria zijn meer algemeen van aard, omdat het op voorhand niet mogelijk is alle situaties te voorzien waarin een onderscheiding op zijn plaats is. Wel worden verdiensten nog steeds expliciet getoetst en wordt bij de toekenning uitdrukkelijk op de verdiensten van de decorandus ingegaan.

3. Het ereburgerschap wordt door de raad toegekend, op voorstel van het college. Om een publieke discussie over personen te vermijden, is aan het presidium een rol toegekend bij de voorbereiding van de beslissing over toekenning van het ereburgerschap. Door mandatering uit te sluiten, wordt verzekerd dat alleen de raad beslissingsbevoegd is en blijft. Ook delegatie is uitgesloten; delegatie behoeft immers een wettelijke grondslag en deze is in de verordening niet opgenomen.

4. In bijzondere gevallen kan de onderscheiding worden ingetrokken (artikel 7). Het onderscheidingenstelsel op rijksniveau kent een vergelijkbare bepaling. Van een zeer bijzonder geval is sprake wanneer handhaving van de toekenning door ernstige misdragingen van de begiftigde dan wel later over zijn persoon bekend geworden feiten of omstandigheden in ernstige mate afbreuk zou kunnen doen aan de goede naam van Brunssum.

5. Voor de volledigheid en duidelijkheid wordt vermeld (artikel 8) dat er geen andere rechten en plichten zijn verbonden dan in de verordening aangegeven. Een gemeentelijke onderscheiding is een blijk van waardering en een erkenning van verdiensten. Een andere strekking heeft het decoratiestelsel niet.

6. De verordening geeft een indicatie van gelegenheden waarbij de huldiging van de decorandus kan geschieden, maar laat het college grotendeels vrij om dat in te vullen.

7. In artikel 9 is een hardheidsclausule opgenomen, zodat college of raad de mogelijkheid heeft in zeer bijzondere gevallen in positieve zin van de bepalingen in de artikelen 4, 5 en 6 af te wijken.

RICHTLIJN TOEKENNING BRONZEN DISCUS
Als aanvulling op de Nota externe representatie gemeente Brunssum 2020

De bronzen discus kan als representatiegeschenk worden uitgereikt aan een JFC Generaal die afscheid neemt.

Aldus vastgesteld door het College van burgemeester en wethouders van de Gemeente Brunssum op 7 juni 2022.

de Burgemeester,

de Secretaris,